

Tito Vodi U Prvom Izbornom Krugu U Makedoniji

Author: [IWPR Balkans](#)

Ubedljiva pobjeda ovog socijaldemokrate, primorava drugoplasirane kandidate da donesu brze odluke od strategijske važnosti, dok vladajuća VMRO-DPMNE partija nagovestava velike unutrašnje promene.

Tito Petkovski, kandidat Socijalističkog demokratskog saveza Makedonije (SDSM), partije dosadašnjeg predsjednika Kira Gligorova, zadobio je značajnu pobjedu u prvom krugu makedonskih predsjedničkih izbora. Međutim, iznenadjujući rezultati ostalih kandidata i veliki manevri iza kulisa, nagovestavaju da se još svasta može dogoditi u drugom krugu.

Sudeći po preliminarnim izbornim rezultatima koje je objavila državna izborna komisija, 65,2 odsto registrovanih glasova učestvovalo je u prvom izbornom krugu, 31. oktobra. Petkovski je zadobio značajnu većinu od 32,7 odsto ukupnih glasova. Zamenik ministra spoljnih poslova, Boris Trajkovski, član Unutrašnje makedonske revolucionarne organizacije, demokratske stranke makedonskog nacionalnog jedinstva (VMRO-DPMNE), koja je vladajuća stranka sadašnje koalicije, predstavlja drugoplasiranog kandidata sa 20,9 odsto glasova.

Kandidati druge dve partije vladajuće koalicije, Vasil Tupurkovski iz Demokratske alternative (DA) i Muharem Nexhipi iz Demokratske partije Albanaca (DPA), obezbedili su 15,5 odsto i 14,9 odsto glasova. Stojan Andov iz Liberalne demokratske stranke dobio je 10,7 odsto. Drugi kandidat etničkih Albanaca, Muhamed Halili, iz Partije demokratskog prosperiteta (PDP) nalazi se na poslednjem mestu sa 4,4 odsto glasova.

PDP tvrdi da se na ovim izborima najviše varalo u istoriji Makedonije. Ali ovoj partiji, koja je iscepkana na frakcije, treba objašnjenje za katastrofalan gubitak njenog kandidata. Uprkos nekim neregularnostima, međunarodni i domaći posmatraci su se složili da su izbori bili posteni i slobodni. Što se tiče same PDP, izgleda da je ona pred raspadom i da više ne predstavlja ozbiljnu političku snagu.

Posle, iznenadjujuće visokih glasova za socijaldemokratskog kandidata Petkovskog, koji je dobio 120 hiljada glasova više nego Trajkovski, predstavnik VMRO-DPMNE, vodi se borba oko glasova kandidata koji su izasli iz prvog kruga.

I Tupurkovski i vođa DPA Arben Xhaferi rekli su da svojim glasovima neće reći za koga da glasaju. Andov, liberal, čija je politička platforma bliska Petkovskom, trenutno vodi pregovore sa SDSM i VMRO-DPMNE. Sudeći po njegovoj kampanji i cinjenici da je njegova partija u opoziciji, najverovatnije će on na kraju podržati Petkovskog, kao i većina njegovih glasova.

Ukoliko Tupurkovski ne podrži jednog od kandidata, i njegove pristalice izadju na drugi krug glasanja, očekuje se da će se njihovi glasovi ravnomerno rasporediti, sa malom mogućom prednošću za Trajkovskog, iz VMRO-DPMNE. Što se tiče glasanja etničkih Albanaca, jedina sigurna stvar je da Petkovski neće dobiti značajnu podršku njihovih redova, jer se smatra da je on protiv Albanaca. Osnovno pitanje u pogledu albanskih glasova je da li će oni uopšte glasati.

Izjave Tupurkovskog i Xhaferija pokrenule su glasine o različitom scenariju: da će se oni truditi da njihovi glasovi ne glasaju u drugom krugu. Tupurkovski, kome početkom ove godine nije poslo za rukom da postane kandidat vladajuće koalicije, još uvek želi predsjedničko mesto. Xhaferi nije srećan zbog mogućnosti da član VMRO postane predsjednik. Obojica su zlostavljani protivnici bilo koje druge opcije, to jest da Petkovski iz SDSM partije pobedi na izborima.

Ovakve spekulacije zavise od izbornih pravila koji nalazu da se u drugom krugu glasanja mora pojaviti više

od pedeset odsto glasaca. U svakom drugom slucaju, citav proces se mora ispocetka ponoviti. Neke ankete su uoci izbora predvidjale da ce Tupurkovski imati mali broj glasova. Izgleda da je on prosao iznenadjujuce dobro sa 15,5 odsto glasova. U novom krugu glasanja, on bi se mogao pojaviti u ulozi viteza na belom konju koji bi sebi mogao obezbediti dugo prizeljkivanu poziciju zajednickog kandidata koalicije.

Ovakav ishod dogadjaja bi, medjutim, predstavljao ozbiljan udarac demokratiji. On bi ukazao na stari nacin postavljanja izbornih blokova, koji se stvaraju (ili sprecavaju) po komandi. Ovim bi se pokazalo da neki vodeci politicari odbacuju da prihvate rezultate demokratskog glasanja ukoliko ono nije po njihovoj volji.

S druge strane, moguće je da Tupurkovski i Xhaferi skrivaju svoje karte da bi izvukli sto vise povlastica od strane VMRO-DPMNE, ukoliko podrže Trajkovskog.

Ma kakav bio rezultat pri glasanju zakazanom za 14.novembar, prvi krug glasanja izazvao je zbog slabih rezultata rascep unutar redova VMRO-DPMNE. Nekoliko opstinskih sefova partije dobilo je otkaz, a ocekuju se dalje cistke.

U medjuvremenu, mesni clanovi partije zahtevaju ostavke na vrhu. Nekoliko njih je zatrazilo ostavku Doste Dimovske, potpredsednika partije i zamenika premijera. Kao sef osoblja unutar same partije, ona je glavni krivac za lose rezultate na izborima. Ukoliko ona bude primorana da ode, to bi predstavljalo ozbiljan udarac za Ljubca Georgijevskog, lidera partije i premijera, ciji je ona bila glavni oslonac poslednjih godina.

U medjuvremenu, ubrzo posle izbora potparol Georgijevskog najavio je veliko izmestanje vlade. Nekoliko visokih funkcionera se spominju kao moguće zrtve, ukljucujuci pro-bugarsko krilo VMRO-DPMNE. Pominje se moguca smena ministra finansija Borisa Stojmenova, jednog od glavnih predstavnika poslovnog krila partije, koji je bio jedan od glavnih finansijera partije u godinama provedenim u opoziciji.

Ministri koji pripadaju partiji Tupurkovskog, i moguće Xhaferijefoj stranci DPA bice najverovatnije zamenjeni, medju njima i ministar spoljnih poslova Aleksandar Dimitrov.

Istovremeno, ova dva mladja koaliciona partnera zahtevaju vecu ulogu u vladi, u svetlu njihovih izbornih rezultata i slabog glasanja za Trajkovskog. I Tupurkovski i kandidat DPA, Nexhipi, prošli su bolje nego za vreme parlamentarnih izbora 1998.godine, dok je Trajkovski doziveo tezak poraz u odnosu na rezultat iz iste godine.

Tupurkovski je vec izdaleka nagovestio da njegova partija moze napustiti vladajucu koaliciju ukoliko ne dodje do pronena u vladi. On nije iskljucio mogucnost parlamentarne krize ili cak ranih parlamentarnih izbora. Vreme ce pokazati da li su glasine o mogucem bojkotu izbora bile tacne. U medjuvremenu izmedju dva glasanja, postaje ocigledno da ce makedonska politicka scena izgledati interesantija nego pre, ali manje stabilna.

Stefan Krause je politicki analiticar koji poslednjih godinu dana radi u Skoplju u okviru Medjunarodne krizne grupe.

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/tito-vodi-u-prvom-izbornom-krugu-u-makedoniji>